

19 e trefaldighet

Psalmer: 53, L73, 193, 278, 94, L203

Texter: Jos 2:1-15, Hebr 11:29-40, Mark 2:1-12

Nåd vare med er och frid från Gud och vår Herre Jesus Kristus. Amen.

Låt oss be!

Herre, himmelske Fader, du har visat oss barmhärtighet och gett oss rätt att bli Guds barn genom tron på din Son Jesus Kristus, vår Frälsare. Lär oss nu att också leva som Guds barn så att vi gör gott mot alla människor, för du är allas vår Skapare och du har haft möda med varje människa och sänt din Son som Frälsare för oss alla. Amen.

Vi har nu kommit fram till det femte budet i vår serie predikningar över katekesens huvudstycken: buden, trosartiklarna och Herrens bön. Budet lyder: *Du ska inte mörda. Vad betyder det? Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte skadar vår nästa till hans kropp eller vållar honom lidande utan hjälper honom i all nöd.*

När det var allmän värnplikt i Sverige fanns det kristna som vägrade göra värnplikten med hänvisning till detta bud: *du ska inte mörda*. De uppfattade budet som något som gällde överheten och krigsmakten och de ville inte göra sig delaktiga i detta och bli soldater. Jag tror att många kristna tänker på samma sätt idag, att det är förbjudet för kristna att vara soldater och delta i krig för det kan innebära att man måste döda människor. Men det är en missuppfattning av budet om man tror att soldater som försvarar sitt land inte får använda sina vapen.

När vi behandlade fjärde budet så sa vi att överhetens auktoritet är härledd från föräldrarnas auktoritet. Barnens utbildning till olika yrken eller familjernas behov av yttre skydd mot våld och övergrepp är exempel på saker som enskilda familjer inte kan sköta själva. Landets styrelse och myndigheter har växt fram ur familjernas gemensamma behov att sköta sådana uppgifter. Det är ur familjernas behov och föräldrarnas auktoritet som också landets krigsmakt är härledd. Uppgiften att skydda hela befolkningen kan inte skötas av varje familj för sig. Överheten kan föra rättfärdiga krig i det stora på samma sätt som en familj har rätt att skydda sin egendom och sina liv i det lilla. Allt detta är tillämpningar av fjärde budet. Och i lydnad för fjärde budet kan kristna med gott samvete ta på sig uniformen när inkallelseordern kommit, för att skydda sitt land, sin familj och sina anhöriga.

Det femte budet gäller något helt annat. Det gäller hur vi som privatpersoner ska leva i relation till våra grannar och hur vi ska uppträda mot vår nästa. Budet skyddar vår

nästa från vår hämd eller vår ilska och smärta. Det är lätt hänt att vi blir frestade att bryta mot detta bud. Djävulen kan lätt använda en svag punkt hos oss, att vi vill ge igen när någon gör ont mot oss. Världen är som den är och vi måste leva bland människor som gör oss illa, och det gör oss fientliga mot dem. Det är själva mekanismen bakom brott mot det femte budet.

Det femte budet skyddar vår nästa från lidande och kroppslig skada. Det femte budet innebär att vi inte ska tillfoga någon människa någon form av lidande på grund av orättvisor de utsatt oss för, även om de skulle ha förtjänat det. Och även om man inte hämnas oförrätter med att döda någon så kanske man i sitt inre önskar honom död. Det är också förbjudet i budet. För mord börjar i hjärtat. Och skulle allt ont som man önskar sin fiende bli verklighet så skulle han inte överleva särskilt länge.

Eftersom vi är sådana av naturen, och ingen tål några oförrätter från andra, så vill Gud ta bort det inom oss som ger upphov till att vi blir förbittrade på varandra. Han vill att vi alltid ska tänka på detta bud. Han vill att vi ska jämföra oss med det och förstå vad som är Guds vilja. Med förtröstan på Honom ska vi överlåta den orätt vi lider på honom. Vi ska inte ta hämnden i egna händer utan överlåta hämnden åt Gud. Sedan kan våra ovänner gräla och vara arga på oss bäst de vill. Gud vill inte att vi ska svara med samma mynt. På detta sätt vill Gud lära oss att lägga band på vårt humör och ge oss fridsamma hjärtan. Det gäller framför allt gentemot dem som ger oss anledning att bli arga, det vill säga våra fiender.

Budet betyder först och främst att man inte bokstavligen eller handgripligen ska tillfoga någon något ont. Man ska inte heller råda eller övertala någon att göra något sådant. Man ska inte heller samtycka till något som kan skada vår nästa. Slutligen ska våra hjärtan inte vara fientligt inställda mot någon eller önska någon ont grund av vrede eller hat. Du ska inte vara förbittrad mot någon, i synnerhet inte mot dem som önskar dig ont eller vill skada dig, dvs dina fiender. Budet är till för att skydda våra fiender från oss om vi vill ge igen för det onda de har gjort mot oss. Det är ju inte våra vänner budet i första hand vill skydda, för vem skulle vilja göra något ont mot sina vänner.

Detta är den ena sidan av detta bud. Men det är inte bara den som aktivt handlar ont mot sin nästa som bryter mot detta bud. Det gör också den som skulle kunna göra något gott, förhindra något ont, försvara, skydda eller rädda sin nästa, men inte gör det.

Om du haft möjlighet att ge någon kläder men inte gör det så är du skuld till att han fryser ihjäl. Om du haft möjlighet att ge mat åt en hungrande men inte gjort det så låter du honom svälta ihjäl. På samma sätt om du vet att någon som är oskyldig har

blivit dömd, och du vet hur du kan rädda honom men inte gör det, då har du dödat honom. Du är delaktig i hans död därför att du underlåtit att visa honom kärlek och du har underlåtit att göra de välgärningar som kunde ha räddat den personens liv.

Därför kallar Gud med rätta alla för mördare som låtit bli att ge råd och hjälp när livsfara hotat. Gud ska, som Kristus säger, döma dem strängt i yttersta domen. Jesus säger i Matteus 25:e kapitel vilka ord de ska få höra. *Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar. 42 För jag var hungrig och ni gav mig inte att äta. Jag var törstig och ni gav mig inte att dricka. 43 Jag var främling och ni tog inte emot mig, naken och ni klädde mig inte, sjuk och i fängelse och ni besökte mig inte . Det vill säga: ni skulle ha låtit mig och de mina dö av hunger, törst och kyla. Ni skulle ha låtit mig förgås av elände eller duka under i fängelse.*

Kan man kalla dem som gör sådant annat än mördare enligt det femte budet? Även om de inte direkt har skadat någon så beror det ändå på dem att deras nästa är kvar i olyckan eller går under av elände. Därför är det Guds uttryckliga vilja att vi inte ska låta någon människa drabbas av ont, utan visa vår nästa så mycket kärlek och godhet vi bara kan. Detta gäller som sagt alldeles särskilt våra fiender. Att handla gott bara mot sina närmaste och sina vänner är bara en obetydlig, hednisk dygd. Jesus säger det i bergspredikan där han särskilt manar oss att göra gott mot våra fiender: *Älska era fiender och be för dem som förföljer er. 45 Då är ni er himmelske Fars barn, för han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga.* □

46 För om ni älskar dem som älskar er, vilken lön får ni för det? Gör inte tullindrivare det också? 47 Och om ni bara hälsar på era bröder, vad gör ni för märkvärdigt med det? Gör inte hedningar det också? 48 Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig.

Med dessa ord påminner Jesus oss om första budet. Gud är vår himmelske Far som alltid är redo att hjälpa och skydda oss. Han vill att vi ska göra goda gärningar, och visa fridsamhet och tålmod. Särskilt mot dem som minst förtjänar det. Han vill att vi ska göra gott mot våra fiender.

När vi tänker på detta förstår vi att vi ständigt har fullt upp med goda gärningar att göra. När vi jämför våra gärningar med dem som Gud befäller i det femte budet får vi skämmas. Genom livet har vi fått många tillfällen att hjälpa och göra gott som vi inte tagit. Därtill har vi blivit förargade på dem som gjort ont mot oss och önskat dem motgång och olycka. Men allt sådant får vi nu lägga bakom oss i förlitande på att inget av detta kommer att nämnas på domens dag, för Jesus har frälst oss från alla synder mot det femte budet.

Jesus frälste oss genom att fullkomligt hålla femte budet i vårt ställe. Vi läser i evangelierna hur man förde till honom alla som led av olika slags sjukdomar och plågor, besatta, månadssjuka och lama, och han botade dem. Vi hörde hur han på korset bad för sina fiender och sa: *Fader förlåt dem, för de vet inte vad de gör.* Och det heter i 1 Petr 2:a kapitel: *Han hade inte begått någon synd, och inget svek fanns i hans mun* . När han blev hånad svarade han inte med hån, när han fick lida svarade han inte med hot, utan han överlämnade sin sak åt honom som dömer rättvist. Han bar våra synder i sin kropp upp på korsets trä, för att vi skulle dö bort från synderna och leva för rättfärdigheten. *Genom hans sår är ni helade* . Den sista versen i detta stycke visar att Jesus till slut frälste oss genom att dö för alla våra synder.

Femte budet visar oss nu att Gud vill att vi ska tacka honom för hans godhet och frälsning genom att vårda vårt liv och vår nästas liv. För det heter: Detta är hans bud, att vi ska tro på hans Son Jesu Kristi namn och älska varandra så som han har befallt oss. Amen.

Låt oss be!

Vi tackar dig Jesus att du uppfyllt buden i vårt ställe och att du gett oss din rättfärdighet så att den gäller för oss inför Gud. Vi tackar dig för att du gav ditt liv för oss för att vi ska gå fria från straff. Du har gjort så oändligt mycket gott för oss utan att vi förtjänat det. Hjälp oss att göra gott mot våra medmänniskor, speciellt mot dem som inte förtjänat det, så som du lär oss i dina bud och så som du visat med ditt exempel och dina gärningar. Amen.